

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Mesečni do 30 peti a 4 D, do 100 vrsi 2D 50 p, večji inserti peti vrsi 4 D; notice, poslane, izjave, reklame, predklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Insertni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D.

Upravništvo: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Po celjskem zborovanju

Še pred par tedni se je nahajala v ospredju politične pozornosti možnost, da vstopi SLS v vlado; pogajanja so se vršila med klerikalci in zastopniki vodilne stranke, sedanje vladne koalicije. Pri tem se je v poročilih iz Beograda parkrat naglašalo, da zahtevajo radikalni, naj se klerikalci izrecno postavijo na osnovno vidovdanske ustave ter opustijo svoje avtonomistične stališče.

SLS je stranka, ki je z demagoškim izbrabljenjem gospodarskih, prometnih, upravnih in drugih težav povojne dobe koncentrirala vse nezadovoljstvo med prebivalstvom na tezo antibeogradske politike ter zahtevala volilne s feto mogotost vseljske avtonomije, ki je predstavljal kma kvintesenco vsega, kar si nezadovoljen zemljak, more nisliti lepega na Slovenskem. S temi abami se je v rinki posrečilo po katastrofi ki jo je utrpela pri volitvah v konstituantno, zbrati znova okrog sebe večino volilcev Slovenije.

Poročili iz Beograda je bilo sklenjeno, da je nastopil usoden moment, ko se bodo morali predstavitelji klerikalne stranke izreči o pravi vsebini svojega avtonomizma. Zato je tudi naša javnost z velikim interesom čakala na rezultat celjskega zborovanja, kjer naj bi se čula v tem oziru odločilna beseda.

Dr. Korošec je v svojem govoru naglašal priravnjenost stranke, da vstopi v vlado. Onih samozvestnih tirad o moči in avtonomistični volji vsemočnega slovenskega naroda ni več, dasi se še naglašalo, da se stranka v načelnem oziru prav nič ne spremeni, kljub pogajanjem za vstop v vlado.

Ali jasneje in določneje se je izrazil dr. Korošec v razgovoru z dopisnikom zagrebškega Morgenblatta. Tu prvič šef klerikalne stranke, naglašajoč, da klerikalci niso proti državi, da pride za slučaj njihovega vstopa v vlado v poštev samo delovni program vlade, a drugega nič. »Gre samo za to, da se pomaga našemu ljudstvu Revizija ustave sedaj ni aktualna. Treba je računati s tem, da po preokretu v Radičevi stranki ni v skupščini večine, ki bi bila za revizijo ustave, in zategadelj ni treba govoriti o reviziji.«

S to koroščevo izjavo je zadeva z avtonomijo popolnoma pojasnjena. Resnično življenje gre preko takih zahtev in da so klerikalci imeli današnjo modrost, že pred leti, bi bila situacija v Sloveniji danes drugačna. SLS ne bi imela toliko mandatov, kakor jih ima; slovenski poslanci ene in druge stranke pa bi mogli in morali delovati pozitivno in konstruktivno tam, kjer je njih dolžnost. Za napake svojih klerikalnih vodij pa se pokori danes vse dobro slovensko ljudstvo.

Radić, Korošec, Pribičević

Beograd, 16. novembra. Stepan Radić je danes po svojem prihodu v Beograd sprejel novinarje ter jim podal izjave, v katerih je ostro napadel dr. Korošca in Svetozarja Pribičevića. O dr. Korošcu je dejal, da je govoril v Celju v imenu ljubljanskega izužitskega kolegija, ne pa kot predstavnik Slovencev. Pribičeviću zamerja Radić usti odstavke njegovega govora v Velikem Bečkereku, kjer je Pribičević trdil, da obstoja nevarnost, da bodo kmetje s silo prepodili sedanjo vlado. »Naj si zapomni Pribičević, da Obznana ni bila izdana samo radi Radića in da bomo še videli, kaj bo z njo,« je zaključil Stepan Radić svoja izjavanja.

Nepotrebna izjava dr. Ninčiča

Beograd, 16. novembra. Minister za nanjih poslov dr. Ninčič je izročil uredniku »Corriere dela Sera« dolgo izjavo, v kateri pravi, da sloni politika prijateljstva med našo državo in Italijo na naslovidnejših temeljih in da odobravajo to politiko najbližji krogi našega naroda. Kritika naše zunanje politike napram Italiji se vodi v prvi vrsti radi notranje politike. Kritizirajo se samo metode, ne pa načela naše zunanje politike.

RAZPUST MADŽARSKEGA PARLAMENTA.

Budimpešta, 16. novembra. Ministrski predsednik Bethlen je dostavil predsedniku madžarskega parlamenta dekret o razpustu parlamenta.

OBČINSKE VOLITVE V GORNJI ŠLEZIJ

Varšava, 16. novembra. V Gornji Šleziji so se vršile občinske volitve, pri katerih so dosegli Nemci večino. Nemška zmagala je izmenadila vse poljske liste v Varšavi, ki ugotavljajo, da je nemška zmagala žalostna bilanca poljskega gospodarstva.

Senzacionalni dogodki v radikalni stranki

Energična akcija za pomirjenje med obema skupinama. — Maksimović pri Pašiću. — Sprava med bivšima prometnima ministroma Stanićem in Jankovićem. — Protokol pomirjenja.

Beograd, 16. novembra. V ospredju zanimanja tako vladnih kakor opozicijskih krogov je akcija pomirjenja med Nikolom Pašićem in tako zvanim centrom radikalne stranke z Nikolo Uzunovićem na čelu. »Opozicijski krogi zahtevajo, da je akcija sprožil Nikola Pašić in da zato ne more poiniti kapitulacije, kakor bi radi stvali predložiti pristajati radikalnega centra,« prvi vrsti ožji prijatelj Nikole Uzunovića, notranjega ministra Bože Maksimovića, dejstvo je, da se je mudil snoti notranji minister Bože Maksimović v stanovanju Nikole Pašića. Sestanek je trajal približno dv uri. Takoj po sestanku se je napotil Bože Maksimović na dvor, odkoder je sporočil rezultate svojega razgovora z Nikolo Pašićem po telefonu kralju, ki je včeraj popoldne od potoval v Topolo. Tudi to dejstvo se komentira kot važen znak položaja, ker dokazuje, da je tudi drugemu ustavemu činitelju nam, da pride v radikalni stranki do pomirjenja, saj bi sicer vlada lahko v najkrajšem času doživela v Narodni skupščini nezaupništvo. Razumljivo je, da skuša Nikola Uzunović urediti odnose v radikalni stranki v svoj prilog ter si zagotoviti podporo radikalnega kluba in Nik Pašića, da na ta način lahko predloži Narodni skupščini svoj obsežen gospodarski program, ne da bi se moral bat nepričakovanih nezaupnic od »terekoli strank«.

Skoro istočasno se je snoti vršil sestanek med predsednikom vlade Uzunovićem in glavnim zaupnikom Nikole Pašića, bivšim prometnim ministrom Velizarjem Jankovićem. Po tem sestanku je izjavil Uzunović novinarjem: »Govorili smo o naših klubskih stvarih in o sporazumu glede dela v radikalnem klubu in Narodni skupščini. Imamo več zakonskih načrtov, ki jih je treba rešiti v zvezi s tem, se naj odzdravi tudi naš politični položaj. Mi hočemo, da delamo, hočemo, da gre vse gladko. Kakor veste imam zelo velik klub, ki šteje 130 članov. Zato se udeležimo prej malo porazgovoriti da olajšamo ta način kluba njegovo bodoče delo.«

Danes dopoldne je prišel v prestolnico enadoma Stepan Radić, kojega prihod je zvezi z dogodki v radikalni stranki Stepan Radić je pred dnevi, ko se je vračal v Zagreb, izjavil novinarjem, da se bo povrnil v Beograd radi nove avdicije pri kralju.

Današnja seja Narodne skupščine

Borba za kvorum. — Razprava o obmejni konvenciji z Rumunijo. — Razočaranje radi praznega govora zunanjega ministra.

Beograd, 16. novembra. Današnja seja Narodne skupščine je pričela ob 10.30 po prečitnem zapisniku je predsednik naznanil, da je preminul poslanec Petar Bjelica. Narodna skupščina mu je izkazala čast s tem, da se je dvignila s sedežev. Minister vojne in mornarice je predložil skupščini za konski predlog o golobih-nismonoših Narodni poslanec Sava Vuletić je vložil nujni predlog glede poplavlencev v Črnigori. V menju vlade je minister javnih del Vulić odklonil nujnost predloga. Opozicija je protestirala in ugotavljala, da skupščina nima kvoruma. Zato je predsednik odredil prozi-ko Čitanje imen poslancev, le trajalo tri četrt ure, ter je med tem vladna večina zbrala toliko poslancev v dvorano, da je bil dosežen kvorum. Predsednik je po prečitani ugotovil, da se nahaja v zbornici 139 poslancev torej dovolj za kvorum. Vladna večina je nato odločila, nujni predlog posl. Sava Vuletića ter prešla na dnevni red.

Kot prva točka je prišel v razpravo vladni predlog o ratifikaciji sporazuma z Rumunijo glede dvolastnikov na meji. V razpravi o tej točki je

ODLIKOVANJE SOLNIKOV

Beograd, 16. novembra. Minister prosvete je odlikoval z redom sv. Save III stopnje slovenskega pedagoga dr. Tominka direktorja gimnazije v Mariboru in dr. Ozvalda profesorja na ljubljanski univerzi z redom sv. Save IV stopnje le odlikovan Ivan Štrukelj, učitelj v Ljubljani.

KRIZA FRANCOSKE VLADE?

Pariz, 16. novembra. Na banketu republikanskega združenja je minister za penzije Marin ostr napadel radikalne ministre ter njih časopisje. Vled tega zahtevajo radikalni ministri zadoščenje in je pričakovati krizo, ker razpolaga Marin s sk. pino, ki šteje v parlamentu nad 100 poslancev. Vsekakor pa bo potrebna rekonstrukcija kabineta.

pa je, kakor znano, odpotoval v Topolo, kjer se bo zadržal dlje časa. Vodja HSS se nač zaveda, da ne gre za navadno osebno pomirjenje, marveč da so s tem pomirjenjem lahko združene dalekosežne kombinacije za prihodnje mesece. V znak pomirjenja sta se danes dopoldne pobratila dr. Velizar Janković in bivši prometni minister Andra Stanić, ki tri leta radi političnih nesoglasij nista spregovorila besedice. Dr. Velizar Janković je pronesil pristajati Nikole Pašića, ločim je Andra Stanić sodeloval pri akciji Lube Jovanovića.

Danes zvečer se vrši v stanovanju Nikole Pašića sestanek radikalnih prvakov. Prisostvovalo mu bo 25 do 30 radikalnih politikov. Na sestanku bodo razpravljali o načinu pomirjenja med Nikolo Pašićem in centrom. Današnje »Vreme« napoveduje, da se bo pri tej priliki sestavil poseben protokol, ki bo vseboval osnove vladnega dela in strankine taktike. V duhu tega protokola in pomirjenja bi se naj izpopolnila izpraznjena mesta glavnega odbora. Tudi rekonstrukcija vlade bo sledila smernicam, ki jih bo dočel in protokoliral danes zvečer sestanek radikalnih prvakov s posebnim pismenim aktom Pašićevci so uverjeni, da bo pomirjenje v bistvu le nova zmaga Nikole Pašića, ki mu je baje povratek na oblast že zagotovljen.

Dogodki v radikalni stranki so izzvali v »Opozicijskih krogih« naravno zelo živahne komentarje. Opozicijski voditelji izjavljajo, da morajo obstojati v radikalni stranki zelo napeti odnosi, če so voditelji te stranke prisiljeni, da ustvarjajo pomirjenje in si mogočajo skupno delo s posebnimi pisanimi protokoli. Protokoli so nezanesljivo sredstvo sodelovanja med strankami, kaj šele ene stranke same. Danes dopoldne so se čuli po hodnikih Narodne skupščine precej ironični glasovi in klici na račun radikalov.

»Pravda« piše, da pripravlja Nikola Pašić kongres radikalne stranke. Po njeni informaciji je baje Nikola Pašić izjavil, da aktivni ministri ne morejo biti člani glavnega odbora, ker zahteva avtonomnost stranke, ta ohrani proste roke napram ministrom in teli vlade. Nikola Pašić hoče s to potezo »svotiti« popolno vodstvo v glavnem odboru in s tem v celokupni politiki narodno-radikalne stranke.

po daljšem času povzel besedo zunanji minister dr. Momčilo Ninčič, ki pa ni imel pričakovanega daljšega govora o splošnem zunanje-političnem položaju naše države. Dr. Ninčič se je omejil na krajša pojasnila o potrebi konvencije z Rumunijo. Naši državljani imajo onostran meje na rumun. tleh 6000 oraloval zemlje, Rumunija pa na jugoslovenskem teritoriju 4000. Enake konvencije je naša država že sklenila z Italijo, z Avstrijo in začasno tudi z Madžarsko.

Izjavljanja zunanjega ministra je kritiziral posl. Dimitrije Vujić, ki je trdil, da bo konvencija le na korist Rumunije in v našo škodo. Nato je posl. Vujić kritiziral našo zunanjo politiko ter se skliceval tudi na Stepana Radića, ki je že v nedeljo kritiziral vladne dispozijske fonde. Z Italijo imamo nakt prijateljstva, toda ta država se vede sovražno proti našemu življu v Južni Krajini. Nato je skupščina sprejela s 130 proti 8 konvencije z Rumunijo. Seja je bila zaključena ob 13. Prihodnja seja Narodne skupščine bo jutri ob 10. dopoldne.

Dogovore

„KLJUČ“
najboljše, najtrpežnejše,
zato najcenejše

Otvoritev železniške konference

Uvodni govor prometnega ministra. — Dosedanji izdatki za popravila in zgradbe železniških prog. — Nujnost železniške zveze z morjem.

Beograd, 16. novembra. V svečani dvorani beogradske univerze je bila danes dopoldne otvorjena konferenca, ki ima definitivno izdelati načrt železniškega omrežja za celo državo. Konferenci prisostvujejo mnogostevilni zastopniki gospodarskih korporacij iz vseh važnejših središč Jugoslavije ter zastopniki interesiranih ministrstev. Predvsem ima konferenca izdelati načrt novih železniških prog, ki se bodo zgradile v prihodnjih letih in ki bodo odgovarjale v vsakem oziru našim strateškim, kulturnim, gospodarskim in trgovskim potrebam. Konferenca bo svoj načrt izdelala v obliki zakona, ki bo takol nato predložen Narodni skupščini v sprejem in bo obenem začrtal glavne smernice naših prometnih politik.

Prometni minister dr. Vasa Jovanović je zasedanje železniške konference otvoril z daljšim govorom, naglašajoč njeno važnost. Železniške proge niso le potrebne za obrambo naše države, marveč tudi za gospodarski in kulturni razvoj. Politčno ujednjenje je končano, toda gospodarsko ujednjenje še ni izvršeno in mnogo trpe naši gospodarski interesi za to, ker niso naše železnice zgrajene v tej smeri. Leta 1918 po ujedinenju smo našli celokupni promet v žalostnem stanju. Niso bili le pokvarjeni mnogi mostovi in postaje, marveč pokvarjene

so bile tudi železniške proge na več mestih. Za popravilo starih prog je prometno ministrtstvo doslej izdalo 620 milijonov dinarjev. Zgradilo se je 767 km novih prog, za kar se je uporabilo 914 milijonov dinarjev. Glavna proga Beograd - Zagreb, ki je le drugorazredna, se je nahajala v slabem stanju in je bilo treba premagati marsikatero težkočo. Danes je proga v splošnem že v dobrem stanju. Dalje je potreba gledati, da dobi Vojvodina in Slovenija boljše zveze z morjem, kakor jih ima sedaj. Skrbeti pa je tudi treba, da dobi Dalmacija direktno zvezo s prestolico, s čemer je v tesni zvezi problem takozvane Jadranske proge.

Po govoru prometnega ministra se je izvršilo konstituiranje konferenčnega odbora, ki je takoj pričel s posvetovanji.

Beograd, 16. novembra. Velike železniške konference v Beogradu se udeležujejo predstavniki skoro vseh pomembnejših tehniških in gospodarskih organizacij iz cele države. Poleg ministrstev so zastopane tehniške fakultete vseh treh jugoslovenskih univerz, združenje bank, razne prometne in gospodarske organizacije ter trgovske in industrijske organizacije. Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani zastopa njen tajnik g. Ivan Mohorič, Zvezo industrijcev pa dr. Golja.

Dr. Korošec resignira na revizijo ustave

Zagrebski »Morgenblatt« objavlja razgovor svojega poročevalca z dr. Korošcem po zborovanju zaupnikov v Celju. Dr. Korošec pravi med drugim o zaupniškem sestanku in o političnem položaju sledeče:

»Zborovanju zaupnikov je javnost pripisovala mnogo prevelik pomen. Šlo je za reden letni sestanek, na katerem se rešujejo strankarska vprašanja. Zaupniki so pustili vodstvu stranke popolnoma proste roke. Pogajanja radi vstopa v vlado so začasno odgojena. Vlada ima mnogo važnejših poslov in tudi v radikalnem klubu se mora najprej razčistiti položaj. Prej ali slej pa bo prišlo do vlade šefov strank, ker nobena vlada brez šefov nima dovoljne avtoritete. V vseh važnejših vprašanjih mora vlada konzultirati in vprašati šefe posameznih parlamentarnih strank. Če pa so šefi sami zastopani v vladi, je vse poslovanje olajšano. Šefi strank poznajo vedno točno mnenje svojega kluba in lahko vse svoje delovanje usmerijo v skladu z zahtevami in željami svojih poslancev. Četudi je govornica o vladi, ki naj izvede kronanje, utihnila, zahtevajo že zunanje-politični dogodki, da so v vladi zastopani tudi Slovenci.«

Na vprašanje poročevalca, kaj misli o rehabilitaciji Niole Pašića, je dr. Korošec dejal: »Nikola Pašić sam ni bil nikdar korumpiran. Prepričan sem, da Nikola Pašić za posle svojega sina ni niti vedel.«

Glede morebitne spremembe programa o priliki vstopa v vlado je dr. Korošec naglasil: »Naš program ne vsebuje ničesar, kar bi bilo protidržavno. V slučaju vstopa SLS v vlado pride v poštev samo delovni program vlade in ničesar drugega. Revizija ustave zaenkrat ni aktualna. Po preokretu in HRSS ni v parlamentu nobene večine več, ki bi se zavzemala za revizijo ustave. S tem je treba računati in zato o reviziji ustave tudi ni treba več govoriti.«

G dr. Korošec je tu povedal mnogo več, kakor na na zaupniškem zborovanju v Celju. Njegova izjava fasno potrjuje, da je SLS pripravljena žrtvovati vse, samo da pride čimprej v vlado. Avtonomija je brez revizije ustave nemogoče. S tem ko se odredka reviziji ustave, se odredka tudi avtonomiji G. Pašić, ki je bil še nedavno v očeh SLS največji korupcionista, je postal zopet noštenjak in niti Rade Pašiću g. Korošec ne zameri več, da je uganjal največjo korupcijo, ker le to zakrivila le njegova okolica. Iz cele izjave in poteka zaupniškega zbora v Celju pa se zrcali popolni debakl klerikalne politike.

MINISTER ŠIBENIK V SLOVENIJI

Beograd, 16. novembra. Koncem tedna odpotuje minister za agrarno reformo Stanko Šibenik na dvo- ali triidnevno inspekcijsko potovanje po Sloveniji.

Naši v Italiji

Na Goriškem, sredi novembra. Trgovski dom v Gorici je dobil prejšnje lice. Fašistovski straže in njih zastave so izginile, ne pa fašiste sami, ki še vedno gospodarijo v poslopiju. »La Voce di Gorizia« je prinesla vest, da je sedaj v Trgovskem domu sedež fašja. 11. t. m. so imeli slavnostno otvoritev dvorane z veselico in plesom. — 4., 5. in 6. t. m. je bil v dvorani postavljen katafalk z mrtvaško glavo na črnem prtu, ob katafalku pa je stala tabla z imeni: Besedanjak, Podgornik, Gabršček, Medvedšek in Srebrnič.

V Gorici so aretirali staro gospo Koroščevo, ki je brčkone v dnevih groze dala s kako besedo duška svojemu ogorčenju nad barbarskimi čini fašistovskih tolp.

V Lozicah pri Vipavi je pred kratkim ponoči veter odlomil drog, na katerem je plapolala italijanska zastava. Zastava je padla v blato in hude, ki so šli v temi mimo, so jo nehote pohodili. Radi tega so najprej aretirali skoro vso vas Končno so obdržali le štiri fanti, ki jih je goriški tribunal obsodil vsakega na dvalet mesecev ječe.

Na Grahovem pri Bači je nastavljen učitelj Hubert Močnik, ki sili domače otroke na vse pretege v fašistovsko društvo »Balilla«. Staršem, ki nočejo vpisati svojih otrok, preti z odvzetjem koncesij in z drugimi represalijami. Pri fašistih pa grozi, da pojde prihodnje leto v Srbijo, ako mu ne dajo tukaj boljše mesta...

V Rojani pri Trstu so v sredo zvečer karabinjerji razgnali sestanek mladinskega društva »Zora« na Skali Santi. V Storah je sezanski podprefekt Avian po karabinjerih dal ustaviti delovanje društva »Kres« in zaprl društvene lokale.

V Buzečini v Istri so razpustili vse še obstoječe prosvetne organizacije. V svoji gorečnosti so karabinjerji zaprli tudi prostore Gospodarskega društva pri Sv. Martinu in odnesli knjige v Buzet, čeprav je društvo res strogo gospodarsko in vrh tega že v likvidaciji.

V Črnuškem je italijanski učitelj iz so-sedne Preloke, Prizzi po imenu, v spremstvu karabinjerjev prepovedal tamošnjemu društvu pevске vaje tudi za cerkveno petje.

Borzna poročila.

Effekt: Celjska posojilnica dd 194—198, Ljubljanska kreditna banka 140, Merkantilna banka 100—100, Prva hrvatska štedionica 865—868, Kreditni zavod 165—175, Strojne tovarne 100, Trboveljska premo-gokopna družba 330, Združene papirnice 105, Stavbena družba Ljubljana 55—65, Šešir 104, 4 1/4 % kom. zad. dež. bke. 20—22, 4 1/2 % zast. l. kr. dež. bke. 20—22.

ZAGREBSKA BORZA.
Devize: Dunaj 797.92—800.92, Berlin 13.4589—13.4889, Budimpešta 793.80—796.80, Italija 231.75—233.75, London 274.65—275.45, Newyork 56.53—56.73, Pariz 190.50—192.50, Praga 167.70—168.50, Curih 10.9275—10.9575.
Effekt: Ljubljanska kreditna 142, Jugobanka 95—97, Praštrediona 865—867.5, Slavonija 35—36, Trboveljska 330—350, Vevče 105.

INOZEMSKA BORZE.
Curih: Beograd 9.145, Pariz 17.25, London 25.1475, Newyork 518.50, Milan 21.16, Praga 15.36, Dunaj 72.15,

To in ono

Kongres mednarodne igralske unije

V petek je bil odprt v Pragi I. kongres mednarodne unije gledaliških igralcev, ustanovljene l. 1925. Poleg zastopnikov čl. igralcev so se udeležili kongresa številni delegati iz Francije, skandinavskih držav, Nemčije, Avstrije itd.

Referat glavnega govornika, tajnika Metelke je bil posvečen v prvi vrsti osnutku gledališkega zakona. Unija in vse članjene igralske organizacije so izdelale osnutek zakona, ki ima namen ščititi ugled in stanovske interese gledaliških igralcev. Vlade naj bi povabile k posvetovanju o tem osnutku strokovnjake iz krogov gledaliških igralcev in avtorjev. Govornik je zahteval dalje ustanovitev gledališkega sveta, v katerem bi bili sami strokovnjaki. V vseh državah naj bi se ustanovile gledališke župe, katerim bi bila poverjena kontrola gledališč. Referent je govoril tudi o organizaciji igralskih pogodb, ki so mu potrebne že zato, ker prejemale poedini odlični igralci zelo visoke plače in ogrožajo interese svojih stanovskih tovarišev. Naposled je govoril referent o potrebi uvedbe radia v gledališčih. Vse gledališke predstave naj bi se pošiljale po radiu, tako da bi bile dostopne tudi prebivalcem onih krajev, kjer gledališč nimajo. To potrebo čutijo zlasti provincialna mesta, kjer je mnogo inteligence, ki nima sredstev, da bi se vozila v mesto in posečala gledališča.

Policija utajila smrtno nesrečo

V Pragi se je pripetil te dni neverjeten dogodek. Policija je namreč utajila smrtno nesrečo, ki se je zgodila v petek ob 6. zvečer sredi Prage. Na trgu Petra Osvoboditelja, blizu hotela Graf, je povozil državni avtomobil slušateljico trgovske visoke šole, 21letno rumunsko državljanko Lariso Bučkovsko. Prepeljali so jo na kliniko prof. dr. Schlofferja, kjer je še isto noč umrla. V njeni torbici so našli dijaško legitimacijo, in naslov stanovanja. Kljub temu njenih sorodnikov o nesreči nihče ni obvestil in morda bi vest o tragični smrti mlade študentke tudi v javnost ne prišla, da ni izvedel za Larisino smrt agent pogrebnega zavoda, ki je drugo jutro posetil njene sorodnike in jim ponudil svoje usluge pri pogrebu. Presenečeni sorodniki so ga začeli izpraševati, kako je Larisa umrla. Agent je izjavil, da je umrla najbrž naravne smrti, ker njenega trupla niso obducirali. Sorodniki ponesrečene študentke so odšli takoj v bolnico, kjer jim pa niso dovolili dostopa do trupla. Slučajno so izvedeli od bolniškega osebja, da je postala Larisa žrtev avtomobilske nesreče.

V bolnici so sorodnikom zatrjevali, da jih mora obvestiti o nesreči policija. Toda policija je smrtno nesrečo utajila. Sorodniki ponesrečene so se obrnili najprej na policijsko ravnanje, kjer so jim pa odgovorili, da o nesreči nihče ne ve. Poslali so jih v informacijski oddelček, kjer se je uradnik zelo začudil, da ga o nesreči nihče ni obvestil. Sorodniki ponesrečene Larise je poslal nazaj na policijsko ravnanje, kjer jih je sprejel višji komisar, ki jim je izjavil, da ne gre za nesrečo, marveč da je bila Bučkovska težko bolna in da je v bolnici nenadoma umrla. Šele po dolgem prekanju in prošnjah je privlekel policijski uradnik od nekega zapisnika, ki ga pa ni hotel pokazati sorodnikom. Izjavil je samo, da je Bučkovsko res povozil avtomobil. Ni pa hotel povedati, kdo se je vozil v dotičnem avtomobilu.

Sorodniki Bučkovske so izprevideli, da jim policija namenoma ne da potrebnih informacij. Zato so se obrnili na rumunsko poslanstvo s prošnjo, naj se ono zavzame za to tajinsveno zadevo. Šele na pritisk rumunskega poslanstva je policija pričela sorodnikom ponesrečene uradni zapisnik o avtomobilski nesreči. V zapisniku je bilo omenjeno samo soferjevo ime. Glede številke in lastnika avtomobila so sorodnikom na policiji izjavili, da v zapisniku teh podatkov ni. Tu se je vmešal zastopnik rumunskega poslanstva, ki je vprašal policijskega komisarja, zakaj policija o nesreči ni obvestila redakcij praških listov. Komisar je skomignil z rameni in molčal. Nato je zastopnik rumunskega poslanstva zahteval prepis zapisnika, ki ga je policija uradnim potom poslala poslanstvu. Na vprašanje, zakaj sorodnikom nočejo pokazati Larisinega trupla, je policija odgovorila, da si sestra ponesrečene študentke lahko ogleda truplo, toda samo v spremstvu policije. Do nedelje zvečer policija nobenemu sorodniku ni dovolila dostopa do trupla. Policija je izjavila, da bo dovoljeno sorodnikom pogledati truplo šele v sredo po obdukciji.

Po naključju so sorodniki izvedeli, čigav avtomobil je povozil Bučkovsko. Zenin nesrečne mladenke, znan ruski publicist, se je obrnil od svojega znanca, tajnika nekega uglednega češkega politika, in ta mu je povedal, da je v petek poslal svojemu šefu državnemu avtomobilu. Avtomobil pa ni prispel do politkovne palače in zato so poslali drugi avto. Šele pozneje je prišel k tajniku šofer prevega avta in mu povedal, da je bil zadržan, ker je povozil pred hotelom Graf neko žensko. Tako je prišla resnica na dan. Policija je utajila smrtno nesrečo javnosti in sorodnikom ponesrečene samo zato, ker jo je zakrivil državni avtomobil. Sorodniki nesrečne Larise Bučkovske so

po naključju ugotovili, da gre za predsedstvo ministrskega sveta. Ako bi že niti ponesrečene Bučkovske ne imel slučajno v ministrskem predsedstvu dobrega znanca, bi ostala smrtna nesreča zapечатena s sedmimi pečati uradne molčečnosti. Javnost energično zahteva, da se ta nečuveni dogodek strogo preišče.

Mistična sila

varuje Musolinija tako, kakor človeka slaba obleka pred mrazom. Čupajte zato vedno le oblačila pri trdki DRAGO SCHWAB. Liu-lijana.

Sličica naše dobe

Neverjeten in za sodobne razmere zelo značilen dogodek beleži kronika slovaškega mesta Košice. Učenec V. razreda ljudske šole Danč je rad izostajal iz šole. Imel je dobrega prijatelja pred katerim se je opetovano bahal, da mu šola že preseda. In naposled mu je prijatelj svetoval, kako se lahko izogne šolskemu pouku. Svetoval mu je namreč, naj izvrši samomor, pa bo konec vseh šol. Danču je bil prijatelj navet na volji in takoj se je odločil za to učinkovito sredstvo.

Solarčkov prijatelj je dobil neke revolver in povabil Danča v neko stransko ulico v Košicah. Stopil je predenj, potegnil iz žepa revolver in ustrelil. Danč je obupno zakričal in se zgrudil težko ranjen na trotoar. Odpeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico, kjer pa je kmalu umrl. Njegovega prijatelja je policija aretirala.

Podgane požrle dojenčka

Lansko leto je na Dunaju vzbudila senzacijo strašna vest, da so divji psi požrli nekega 9-letnega dečka. S sličnim, skoraj še bolj groznim slučajem, se je te dni bavilo sodišče v Moskvi.

Državno pravdnštvo je radi zamenjavanja dolžnosti stavilo na obtožno klop več uslužbencev moskovske poročnišnice. Gre za slučaj, ki pač še ni bil zabeležen v analih moskovskih bolnic. Podgane so do mrtvega ožrgle dojenčka zakoncev Golovačev.

Zakonca Golovačev še nista bila dolgo poročena in bilo je to njuno prvo dete. Pred sodiščem je pripovedovala nesrečna mati: »Ob 21. sem se dete dojila; bilo je popolnoma zdravo. Dve uri kasneje bi morala otroka zopet doiti, toda niso mi ga prinesli. Začela sem plakati in zahtevala sem, da mi prinesejo dete. Usmiljenka mi je odvrnila, da je dobil otrok krčevit napad in da ga radi tega ne more prinesiti. Faktično so medtem podkane bile otroku požrle zgornje ustnice, jezik, nos in desno oko. Celo je bilo ogledano in ves obraz razmesarjen.

Najmanj dve uri ni bilo nikogar v dvorano, kajti podgane so za to krvavo pojedino pač rabile ure in ne minute.

Dete je moralo nečloveško, srce pretresujoče plakati, a nihče ni prišel na pomoč...

Ko so odkrili nesrečo, so krivci skri-li umirajoče dete in se posvetovali, kako naj zadevo prikrijejo...

Taka je bila pretresljiva izpoved nesrečne matere. Topo so zrl obtoženci pred sé, zavedajoč se svoje krivde. Izgovarjali so se na smešen način, da to niso bile »domače« podgane in da so bile zanešene v zavod. Toda svoje krivde niso mogli oprati. Sodišče je obsodilo dežurnega zdravnika, upravitelja poročnišnice, službujočo usmiljenko in primarija na precej visoko kazni, ki pa ne more odteti njihove krivde.

× **Karambol policijskega avtomobila z vlakom.** V soboto zvečer je vozil tovorni avtomobil orefeldske policije blizu mesta Rheinberga čez železniško progo, ki ni bila zaprta. Tisti hip je pridrvel vlak, ki je avtomobil vlekel kakih 100 metrov po tiru. Dva policijska stražnika sta bila ubita, ostali pa težko ranjeni.

× **Smrtna obsodba radi ponesrebe.** V Moskvi je bil obsojen na smrt član delavskega konzumnega društva, Bukilin, ki je ponesrečil v konzumu 17.000 rubljev.

× **Plazovi v Italiji.** Radi velikih nali-vov je zasul v petek plaz železniško progo blizu Miramara. Promet je začasno ustavljen. Potniki so morali prestopati. Železniška uprava je poslala na zasuto progo 100 delavcev, ki so do nedelje progo očistili. Tudi na progi Empoli-Siena je plaz zasul tir.

× **Morski razbojniki napadli francoski parnik.** Med vožnjo iz Haifonga na Honkon je 26 morskih razbojnikov v četrtek napadlo francoski parnik »Hanoi«. Razbojniki so stražarje pobili in odnesli 50.000 dolarjev gotovine ter za 25.000 dolarjev čekov.

× **Turki uvažajo latinico.** Po poročilih carigradskih listov je angorska vlada sklenila uvesti latinico. Svoj sklep motivira s trditvijo, da je latinica neprimerno bolj praktična kot druge pisave, pa naj bo že cirilica ali arabske črke.

× **Kulturna palača v Leningradu.** Dne 7. novembra, torej ob 9. obletnici boljševiške revolucije, je bila v Leningradu odprta prva »Palača kulture«. Gradbeni stroški so znašali poldrugi milijon zlatih rubljev. Palača je šestnadstropna in ima 40 klubskih prostorov ter dve veliki gledališki dvorani.

× **Zakladi petrograjske Eremitaže.** Vladni revizijski odbor je zahteval od petrograjske Eremitaže popolno oceno njenega premoženja. Ravnatelj muzeja prof. Trojnicki je zdaj izavil sodniku »Pravde«, da delujejo nastavljeni na tem že tretje leto, a ne morejo končati. Muzeje šteje nad 2 milijona predmetov. Zbirka porcelana je najbogatejša na svetu in ima n. pr. 800 krožnikov, ki se prodajajo v Franciji po 120 tisoč dinarjev komad. Eremitaža ima 42 Rembrandtovih slik, cenjenih vsaka od 1 do 15 milijonov zlatih rubljev. Večina predmetov sploh nima sebi enakih v drugih muzejih. To se nanaša predvsem na grško in skitsko zlatino, dragulje, zbirko bakrorezov in znameniti orjentalški odele.

× **Ustanovitelj razredne loterije umrl.** Te dni je umrl na Dunaju ustanovitelj razredne loterije dr. Karel Neupauer, star 67 let.

Smrt najvplivnejšega angleškega kritika. V Londonu je preminul najvplivnejši angleški sodobni kritik A. B. Walkley. Bil je več desetletij recenzent »Standarda«, od l. 1900 do smrti pa kritik »Timesa«. Za svojega življenja je moral voditi večkrat ljute polemike. Napadal je posebno Bernarda Shawa.

Gospodarstvo

Stanje Narodne banke

dne 8. novembra 1926.

V milijonih Din.

AKTIVA:	
Kovinska podlaga	439.227 (— 16.884)
posojila	1.501.307 (— 12.705)
račun za odkup kronskega novčanika	1.151.923
račun začasne razmenjave	352.731 (+ 388)
državni dolgov	2.966.355
vrednost drž. domen	2.138.377
saldo raznih računov	689.198 (— 33.897)

Skupaj . 9.239.119

PASIVA:

Od glavnice izplačano	30.000
rezervni fond	8.032 (+ 19)
novčanice v obtoku	6.001.502 (+ 81.925)
državni račun začasne razmenjave	352.731 (+ 388)
državne terjatve po raznih računih	47.408 (+ 6.617)
razne obveznosti	578.011 (— 152.050)
drž. terjatve za zastavljene domene	2.138.377
azijo za kupovanje zlata	83.055

Skupaj . 9.239.119

Obrestna mera ostane neizpremenjena. Obtok novčanice se je zvišal od zadnjega izkaza dne 28. oktobra za 81.925.000 Din.

—g Vprašanje guvernerja Narodne banke. »Politika« poroča, da se vlada še vedno peča z vprašanjem guvernerja Narodne banke. Vlada je postavila svojega kandidata, Narodna banka pa svojega. Tako je prišlo do konflikta. Ždaj so nastale nove težave. Radičevci so namreč nedostali v pravilniku. Pričakovati je, da bo trgovinski minister ustregel tej želji.

—g Avstrija znižala carino na žito. Avstrijska vlada je znižala od 1.—15. novembra carino na žito pri vsakem meterskem stotu za 30 zlatih vinarjev.

—g Centralna prodajalna moka. Direkcija saveza mlinov v Vojvodini in Sremu namerava sklicati te dni konferenco, na kateri se bo razpravljalo o ustanovitvi centralne prodajalne moka. Pričakovati je, da se bo večina mlinov pridružila tej akciji.

SALAMA

prvovrstna nova roba povsem zrela

se dobiva povsod

Prva hrvatska tovarna salame, sušenega mesa in masti

M. GAVRILOVIĆ sinovi d. d., Petrinja.

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

R. BUNC IN DRUG, Ljubljana - Celje

RUSI popolnoma sveži, fino marinirani s čebulo se dobijo pri trdki - - -
»Riba« - Ljubljana, Gradišče 7
Samo Dca 16.— 25.

Opoldansko hrano pri boljši družini — iste gospodične — Ponudbe pod »Dobra hrana/3275« na upravo »Slov. Naroda«.

Motor »Frera«

v jako dobrem stanju, s tremi prestavami in prostim tekom — naprodaj. — Eventualno tudi na obroke. — Poizve se: Pred Pruhami št. 15. 3270

Stanovanje

1—2 sob s kuhinjo išče miren zakonski par v novi ali stari hiši. — Ponudbe pod »December 3274« na upravo »Slov. Naroda«.

Čevljarski pomočnik

dobra moč, vojašine prost — išče službo pri večjem podjetju. — Ponudbe pod »Čevljarsko 3273« na upravo »Slov. Naroda«.

Parcelo

pod Rožnikom ali za Bežigradom — kupim takoj — Ponudbe na upr. »Slov. Naroda« — d »Par. cela/3272«.

Prostorno skladišče

za kurivo, vsaj deloma krito in zaprto — blizu glavnega ali gorenjskega kolodvora, po možnosti tudi hlev in sobo za skladiščenje — vzajem za daljšo dobo v najem. — Takojšnje ponudbe pod »Stalno/3260« na upravo »Slov. Naroda«.

Stare kovine

vsih vrst plašč cariboj, Stralskovsky. Za greb. Meduličeva ul. 20

20—30.000 Din

brezobrestnega posojila dam za stanovanje 1 do 2 sob s kuhinjo, event. dve prazni sobi s soup. rabo kuhinje v mestu ali na periferiji, za takoj ali 1. III. 1927. Predpogoj vključba na prvo mesto — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Mirna stranka/3237«.

Pozor čevljarji!

Gornje dele vsih vrst čevljev dobite — dobrih in solidno izdelanih — po najnižjih cenah pri Marchionti, trgovina usnjem. Ljubljana, Sv. Petra cesta 30 128/1

Dunajska opereta v Ljubljani!

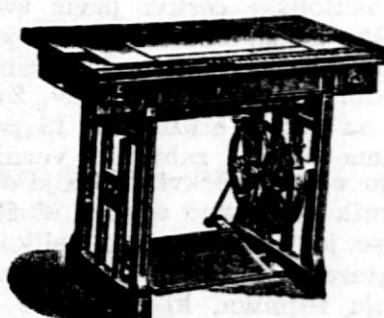
LEO FALL:

Ločena žena

Prvo gostovanje še ta teden!

Najboljša KOLESA so
GRITZNER
šivalni stroji

za obrt, dom JOSIP PETELINC, Ljubljana. Pouk šivanja in industrijo nega voženja brezplačen.

NAJNIZJE CENE

TUDI NA OBROKE

Jadransko-Podunavska banka, Beograd

in njene slovenske podružnice

Kranj

Ljubljana

Maribor

oskentrira monice, sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoče račune, daje posojila na državne papirje kakor: 7% investicijsko posojilo, 2 1/2% ratno šteto, 4% agrarne obveznice ter vse kotirane papirje. Prodaja in kupuje devize in valute ter izvršuje nakazila v tu- in inozemstvo najhulantneje.